

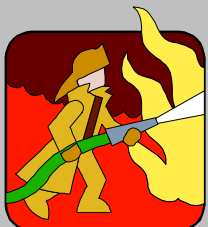
**ĽO BY MAL VEDIEŠ
KAĎÝ V PRÍPADE OHROZENIA**

ČÍSLA TÍESŔOVÉHO VOLANIA

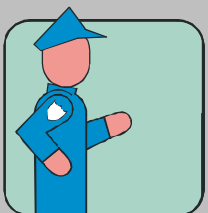
112 Koordinačné stredisko IZS

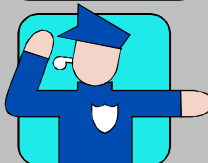
150 Hasičský a záchranný zbor

155 Záchranná zdravotná služba

158 Štátna polícia

159 Mestská polícia

18 300 Horská záchranná služba

VŤEOBECNÉ ZÁŠADY PRI VYĜADOVANÍ POMOCI

Ak vyĜadujete pomoc v tiesni alebo pri oznamovaní správy o mimoriadnej udalosti, uveĜte:

- svoje meno,
- druh udalosti (poĜiar, dopravná nehoda, povodeĜ, trestný | in ap.),
- rozsah udalosti (poĜiar domu, bytu, lesa, ohrozenie Ĝivota viacerých osôb, zaplavenie cesty, poĜa, obce, ap.),
- miesto udalosti,
- ak je na miesto udalosti sŤaĜený prístup, uveĜte spôsob prístupu, smer, odkiaĜe možné miesto udalosti dosiahnuŤa druh prístupovej cesty.

Niektoré pojmy civilnej ochrany

- **Ohrozenie** je obdobie, poľ as ktorého sa predpokladá nebezpeľ enstvo vzniku alebo rozgírenia následkov mimoriadnej udalosti.
- **Mimoriadnou udalosťou** sa rozumie gívelná pohroma, havária, katastrofa alebo teroristický útok.
- **Mimoriadnou situáciou** sa rozumie obdobie ohrozenia alebo obdobie pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti na givot, zdravie alebo majetok, ktorá je vyhlásená podľa zákona NR SR Ľ . 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorgích predpisov a poľ as ktorej sú vykonávané opatrenia na záchranu givota, zdravia alebo majetku, na znižovanie rizík ohrozenia alebo Ľ innosti nevyhnutné na zamedzenie gírenia a pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti.

Mimoriadna situácia sa vyhlasuje a odvoláva prostredníctvom hromadných informaľ ných prostriedkov !!!

VAROVANIE OBYVATEĽSTVA

Varovanie obyvateľstva je jedno z najdôležitejších opatrení civilnej ochrany. Varovanie je vykonávané varovnými signálmi uskutočňovanými prostredníctvom sirén. Varovné signály sú následne doplnené hovorenou informáciou prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov.

Ak zaznie varovný signál:

- vznikla mimoriadna udalosť,
- podľa tónu signálu a dĺžky jeho trvania zistíte, pred čím vás varuje,
- počúvajte následnú hovorenú informáciu vysielanú rozhlasom, televíziou alebo hlásením obecného (mestského) rozhlasu.

VAROVNÉ SIGNÁLY A SIGNÁL KONIEC OHROZENIA

Varovný signál VĚEOBECNÉ OHROZENIE

sa vyhlasuje dvojminútovým kolísavým tónom sirén a následne je doplnený slovnou i hovorenou informáciou o podrobnostiach a charaktere ohrozenia. Poľ as vojnového stavu a poľ as vojny sa ním vyhlasuje aj ohrozenie v prípade možného vzdušného napadnutia územia štátu

Varovný signál OHROZENIE VODOU

sa vyhlasuje šesťminútovým stálym tónom sirén a následne je doplnený slovnou informáciou

KONIEC OHROZENIA

dvojminútový stály tón sirén bez opakovania

Vždy druhý piatok v mesiaci sa o 12.00 hod. preskúgava prevádzkyschopnosť systémov varovania dvojminútovým stálym tónom sirén. O pravidelnom preskúganí funkcií nosti sirén a o Najších skúgkach mimo tohto termínu informujú rozhlas, televízia a tlač !

KEĎ ZAZNIE VAROVNÝ SIGNÁL SIRÉNY

pri pobyte v budove

- zostaňte vo vnútri, prípadne sa ukryte v úkryte (ak je dostupný),
- vytvorte izolovaný uzavretý priestor - uzavrite a utesnite okná, dvere, vetráky, odstavte klimatizáciu,
- pripravte si improvizovanú ochranu dýchacích ciest, očí a odkrytých častí tela,
- zapnite rozhlas, televíziu a sledujte vysielanie,
- riaďte sa podľa vysielaných pokynov, nepodceňujte riziko,
- pripravte si evakuačnú batohinu,
- telefonujte len v súrnom prípade, nezašagujte telefónne linky,
- poskytnite pomoc chorým, postihnutým osobám, osobám neschopným pohybu, starším osobám, postarajte sa o deti bez dozoru,
- zachovávajúte rozvahu a pokoj,
- budovu opustite len na pokyn.

pri pobyte mimo budovu

- zachovajte rozvahu, zorientujte sa podľa situácie a rozhodnite sa pre opustenie priestoru ohrozeného nebezpečnou chemickou látkou,
- vaše rozhodnutie je závislé od smeru vetra šíriaceho nebezpečnú látku zo zdroja úniku a vašej polohy; ak sa nachádzate v smere vetra a ste v ľudskej tiesni, okamžite vyžadajte ukrytie v budovách a postupujte ako pri pobyte v budove.

Postup manipulácie s podozrivou zásielkou

- NetriasŠ so zásielkou, neotváraŠ a nevyberaŠ obsah.
- VložiŠ zásielku do plastového vrečka alebo iného vhodného uzatvárateĽného obalu, prípadne zakryŠ

- Pri vysypaní obsahu tento neutieraš (nevíriš), ale okamžite zakryš fóliou, papierom, smetným košom ap. a už neodkrývaš.
- Ak sa práčok dostal na odev, tento vyzliecš a ďalej s ním manipulovaš podobne ako s podozrivou zásielkou.
- Upozorniš nadriadeného o udalosti a nahlásiš ju na tiesňovú linku 112, 158, 150.
- Opustiš miestnosť, vypnúš ventiláciu, uzatvoriš okná a dvere, zabrániš vstupu do miestnosti iným osobám.
- Označíš miestnosť oznamom POZOR, PODOZRIVÁ ZÁSIELKA ! NEVSTUPOVAŠ !
- Umyš si ruky mydlom a vlažnou vodou, pri kontaminácii odevu odporujúame osprchovaš sa od hlavy nadol.
- Vypracovaš zoznam osôb, ktoré prišli do styku so zásielkou, prípadne boli v rovnakej miestnosti a tento odovzdaš veliteľovi zásahu.
- Po príchode zasahujúcich jednotiek správaš sa podľa pokynov veliteľa zásahu.

Identifikačné znaky podozrivej zásielky

- Veľká známka na obálke.
- Neznámy odosielateľ
- Nesprávne napísaná adresa, nesprávne tituly a oslovenie adresáta.
- Uvedené tituly, ale chýba meno a priezvisko.
- Gramatické chyby, neuvedená spätná adresa.
- Olejové alebo farebné škvrny, podozrivý zápach.
- Vyššia hmotnosť listu.
- Tvarovo nesúmerná alebo nerovná obálka, viditeľné drôty alebo kovové fólie.
- Veľká zabezpečovacia materiálu, ako lepiace pásky, nálepky ap.
- Veľká nápisov a označení, farebne a tvarovo pútavých nálepiek s textom alebo obrázkami.
- Označenie na obálke ako „Ďakujeme“, „Do vlastných rúk“ alebo „Osobne“.
- Odlišné miesto odoslania na spätnej adrese od miesta odoslania na pošte.

Podozrivé materiály a zásielky sa vo väčšine prípadov vyznačujú kombináciou viacerých identifikačných znakov.

AKO SA SPRÁVAŠ PRI DOPRAVNEJ NEHODE VOZIDLA PREPRAVUJÚCEHO NEBEZPEČNÚ LÁTKU

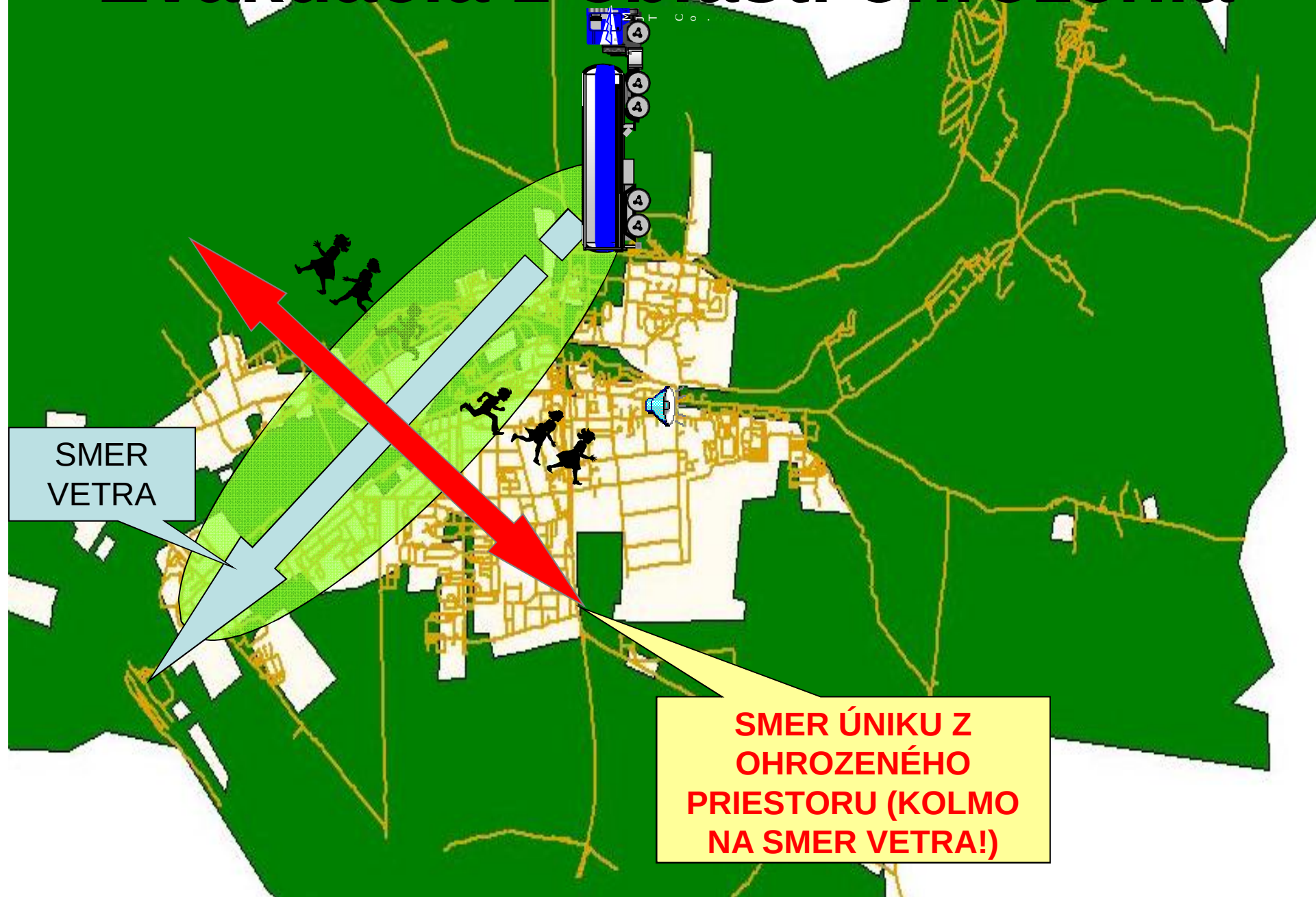
VGDY PLATÍ !!!

- ochranná maska a akákoľvek náhrada, slúži iba na únik z ohrozeného priestoru.
- nebezpečná látka sa pri úniku šíri v smere vetra.
- únik z ohrozeného priestoru voľne kolmo na smer vetra.

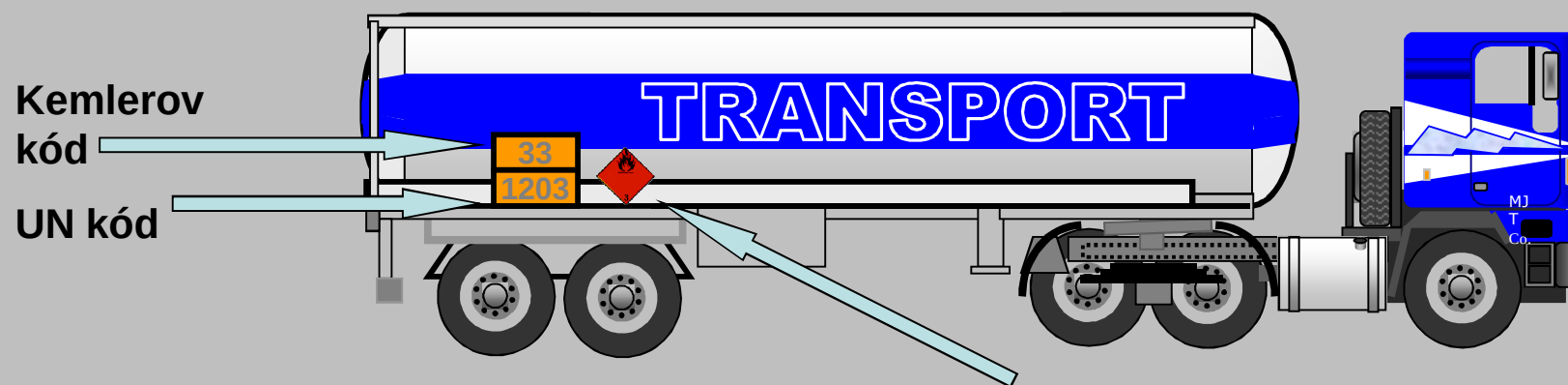
Ak ste úľ astníkom dopravnej nehody, pri ktorej došlo k úniku nebezpečnej látky:

- **odstavte vozidlo, podľa možnosti mimo dosah pôsobenia nebezpečnej látky tak, aby zostala zachovaná priepustnosť komunikácie pre príchod záchranných zložiek,**
- **ak ste sa neoľ akávane ocitli v dosahu pôsobenia nebezpečnej látky, zastavte motor vozidla a urýchlene opustite kontaminovaný priestor, chráňte si dýchacie cesty vreckovkou,**
- **bez ohrozenia vlastného života zistite, ľ o sa stalo, v ŗiadnom prípade sa nepribližujte k havarovanému dopravnému prostriedku,**
- **oznámte nehodu hasičskej a záchrannej službe, zdravotnej záchrannej službe alebo polícii,**
- **nedotýkajte sa nebezpečnej látky ani predmetov, ktoré by mohli byť kontaminované,**
- **po príchode záchranných zložiek sa riaďte pokynmi veliteľa zásahu alebo polície.**

Evakuácia z oblasti ohrozenia

PREPRAVA NEBEZPEČNÝCH LÁTOK - OZNAČOVANIE VOZIDIEL

UN kód identifikuje látku podľa medzinárodných dohôd o preprave NL

Trieda nebezpečnosti

Význam čísiel Kemlerovho kódu

- 2 - vytváranie plynov tlakom alebo chemickou reakciou
- 3 - horľavosť kvapalín (pár) a plynov alebo kvapalín
- 4 - horľavosť tuhých látok
- 5 - oxidujúci (horenie podporujúci) účinnok
- 6 - jedovatosť alebo nebezpečnosť infekcie
- 7 - rádioaktivita
- 8 - žieravosť (koroziivnosť)
- 9 - nebezpečnosť prudkej spontánnej reakcie

- výbušné látky
- stlačené plyny
- horľavé kvapaliny
- horľavé pevné látky
- samozápalné látky
- látky vyvíjajúce plyny
- jedovaté látky
- infekčné látky
- rádioaktívne látky
- žieraviny

AKO SA SPRÁVAŠ PRI POVODNIACH A ZÁPLAVÁCH

O povodniach a záplavách hovoríme vtedy, keď sa zvýžia hladiny vodných tokov, voda vystúpi zo svojich korýt a zaplaví priľahlé územie.

PRED OHROZENÍM POVODŇAMI A ZÁPLAVAMI

- vytipujte si bezpečné miesto, ktoré nebude zaplavené vodou,
- hodnotné veci zo suterénov, prízemných priestorov a garáží umiestnite do vyššieho poschodia,
- pripravte si vrecia s pieskom na utesnenie nízko položených dverí a okien,
- pripravte si trvanlivé potraviny a pitnú vodu na 2-3 dni,
- ak ste vlastníkom osobného automobilu, pripravte ho na použitie,
- pripravte sa na evakuáciu osôb, zvierat,
- upevnite veci, ktoré by mohli odniesť voda,
- pripravte si evakuačnú batohinu.

V OBDOBÍ POVODNÍ A ZÁPLAV

- opustite ohrozený priestor,
- zbytoľ ne netelefonujte, len v prípade tiesňového volania,
- v prípade vyhlásenia evakuácie dodržiajte zásady pre opustenie ohrozeného priestoru, rešpektujte pokyny ľ lenov evakuaľ nej komisie,
- v prípade ľ asovej tiesne sa okamžite presuňte na vytipované miesto, ktoré nebude zaplavené vodou,
- neľirte paniku a nerozľirajte neoverené správy.

PO POVODNIACH A ZÁPLAVÁCH

- nechajte si skontrolovať stav obydľia (statická narušenosť, obývatelnosť), rozvody energií (plyn, elektrická energia), stav kanalizácie a rozvod vody.
- zabezpečte likvidáciu uhynutých zvierat, poškodených potravín, poľnohospodárskych plodín zasiahnutých vodou - riaďte sa pokynmi hygienika.
- informujte sa o miestach humanitárnej pomoci.
- kontaktujte príslušné poisťovne ohľadom náhrady škôd, prípadne obec alebo mesto.

AKO SA SPRÁVAŠ PRI EVAKUÁCII

V prípade, ak musíte rýchlo opustiť priestor ohrozenia alebo sa nachádzate v uzatvorených priestoroch, vykonajte nasledovné opatrenia:

- uzatvorte prívod plynu, vody a elektriny,
- pripravte si a vezmite so sebou najnutnejšie veci (doklady, cenné veci malých rozmerov, lieky a pod.), uzamknite byt,
- presvedčte sa, či vaši susedia vedia o vzniknutej situácii,
- v prípade, ak sa vo vašom okolí nachádzajú deti bez dozoru, starí alebo nevládni ľudia ich pomôžte im,
- dodržiajte pokyny osôb a príslušných orgánov, ktoré zabezpečujú evakuáciu,
- použite prostriedky improvizovanej ochrany dýchacích ciest a povrchu tela,
- priestor opúšťajte najkratšou cestou, podľa možnosti **kolmo na smer vetra,**
- vždy zachovávajte rozvahu!

EVAKUAČNÁ BATOĎINA

- osobné doklady, dôležité dokumenty, peniaze, cennosti malých rozmerov,
- osobné lieky, vitamíny a nevyhnutné zdravotnícke potreby,
- základné trvanlivé potraviny a nápoje v nepriepustných obaloch na 2-3 dni,
- predmety osobnej hygieny a dennej potreby,
- náhradná bielizeň, odev, obuv, nepremokavý plášť,
- prikrývka, spací vak,
- vrecková lampa, sviečka a zápalky,
- Nalgie nevyhnutné osobné veci podľa potreby a uváženia (mobilný telefón),
- pre deti nezabudnite pribaliť hračku.

Odporúčaná hmotnosť evakuačnej batoĎiny:
do 25 kg pre deti a do 50 kg pre dospelých

ÚKRYTOVÁ BATOĎINA

- obdobne ako evakuačná -

Odporúaná hmotnosť evakuačnej batoĎiny:
do 10 kg pre deti a do 15 kg pre dospelých

Zoznam vecí, ktoré je zakázané brať do úkrytu:

- zbrane vĕtkeho druhu,
- alkohol a iné návykové látky,
- zapáchajúce a ľahko zápalné látky,
- objemné predmety, koľíky, periny ap.,
- domáce zvieratá, psy, mačky a iné,
- zapáľovače, cigarety, ponorné variče,
- jedlá podliehajúce rýchlemu znehodnoteniu.

AKO SA SPRÁVAŠ V ÚKRYTE

- **správajte sa zodpovedne a riaďte sa úkrytovým poriadkom, dbajte na pokyny obsluhy úkrytu,**
- **neplytvajte vodou a potravinami,**
- **udržiujte | istotu a poriadok,**
- **chovajte sa pokojne, vzájomne si pomáhajte,**
- **nefajlite, nepoužívajte otvorený oheň a elektrické spotrebiľe.**

IMPROVIZOVANÁ OCHRANA DÝCHACÍCH CIEST A POVRCHU TELA

Improvizované prostriedky individuálnej ochrany sú určené na ochranu dýchacích ciest a očí, ak neboli vydané ochranné masky a prostriedky na ochranu povrchu tela.

Improvizované prostriedky individuálnej ochrany sa používajú najmä pri:

- presune osôb do úkrytov,
- úniku z priestoru zamoreného nebezpečnou látkou,
- prekonávaní zamoreného priestoru,
- evakuácii obyvateľstva.

Ochrana hlavy

Odporúľ a sa pouŕiŠľ iapky, ģatky, ģály, cez ktoré je vhodné natiahnuŠľ kapucňu, prípadne nasadiŠľ ochrannú prilbu (najlepĝie cyklistickú, pracovnú, lyĝiarsku a podobne). Najvhodnejĝím spôsobom ochrany úst a nosa je prekrytie týchto ľ astí kusom flanelovej tkaniny alebo froté uterákom mierne navlhľ eným vo vode, vodnom roztoku sódy alebo kyseliny citrónovej. Oľ i chránime okuliarmi uzavretého typu (potápaľ ské, plavecké, lyĝiarske a podobne). Vetracie prieduchy na okuliároch prelepíme lepiacou páskou.

Ochrana trupu

Všeobecne platí zásada, že každý druh odevu poskytuje určitú mieru ochrany, pričom väčší počet vrstiev zvyšuje koeficient ochrany. Na ochranu môžete použiť dlhé zimné kabáty, bundy, nohavice, kombinézy, gumtiakové športové súpravy.

Použitie ochranného odevu je nutné dostatočne utesniť na krku, rukávoch a nohaviciach. Netesnené zapínanie a rôzne nečítadúce trhliny v odeve je nutné prelepiť lepiacou páskou. Ku všetkým ochranným odevom je vhodné použiť nepremokavý plášť (napr. plášť do dažďa) alebo plachtu prehodenú cez hlavu.

Ochrana rúk a nôh

Veľmi dobrým ochranným prostriedkom rúk sú gumené rukavice. Pre ochranu nôh sú najvhodnejšie gumené a kožené či igmy, kožené vysoké topánky. Pri použití nízkych topánok je vhodné zhotoviť si návleky z igelitových vrecútok alebo tačiek.

Pri použití improvizovanej ochrany je potrebné dodržiavať nasledujúce zásady:

- celý povrch tela musí byť zakrytý,
- všetky ochranné prostriedky je nutné ! o najlepšie utesniť,
- na dosiahnutie vyšších ochranných účinkov kombinujte viac ochranných prostriedkov alebo použite odev v niekoľkých vrstvách.

